

Stadig en rejse værd.

Refleksioner om Online Information konferencen i London, 2011

Ole Michaelsen

Københavns Tekniske Bibliotek

Denne artikel er et forsøg på at beskrive, hvorfor Online Information konferencen i London stadig er et betydningsfuldt møde for dem, som arbejder med informationssøgning og databaser.

Fornylig kunne man læse i bibliotekarernes fagblad Perspektiv, at det er overvejende sandsynligt, at den viden, informationsspecialister lægger ud på nettet, ikke bliver brugt, fordi man søger ny viden gennem sit sociale netværk og ikke gennem databaser.

På den anden side er det almindeligt kendt, at der aldrig tidligere er blevet lagt mere energi i at gøre gigantiske mængder af information tilgængelig på nettet på nye platforme ved hjælp af nye søgeværktøjer.

Information søger man fra kilder, man kender - hvordan skulle man kunne andet - men for informationsspecialister har det altid været en udfordring at introducere "kunderne" til de bedste og rigtigste databaser. Denne ambition bliver udfordret af informationsmængden på nettet, forbedrede søgeværktøjer og nye samarbejdsformer. I dag finder alle, der søger på nettet et eller andet, og hvis det kan stå for en kildekritisk analyse, er det godt nok og kan bruges. Det samme gælder også information, man samler via sit personlige netværk.

Lige meget hvilken vinkel man anlægger på de nævnte problemstillinger, så er den årlige Online Information Conference i London et passende sted at begynde og lede efter inspiration og forklaring. Formålet med konferencen har altid været at initiere udvikling ved gensidig erfaringsudveksling mellem alle aktører, der arbejder med at producere, indsamle og genfinde information og viden.

Den typiske Online Information konference består af fire dele. For det første består den af den organiserede konference, hvor der oplæg ved forskellige eksperter. Så er der en udstilling med produktbeskrivelser og endelig nogle workshops, som ligger dagen før og dagen efter selve konferencen. Den ene workshop i år gav deltagerne en dybere forståelse af søgning på nettet, den handlede om hvordan man skaber den rigtige intranet strategi. Den fjerde og vigtigste del af konferencen er deltagerne, hvoraf mange kommer år efter år for at netværke og søge inspiration.

Konferencen har udviklet sig gennem de sidste 30 år. Den første fandt sted på Tara Hotel i London i 1977. Der var mellem 20 og 30 udstillere, et par hundrede deltagere og 27 oplægsholdere. Alt var nyt og spændende og præget af pionerånd, men allerede året efter følte mange deltagere, at der var behov for at splitte mødet op i en udstilling og en konference, og efter 10 år med voksende interesse flyttede man til messecenteret Olympia i Hammersmith. Det år besøgte over 6000 gæster og 142 udstillere begivenheden. Konferencen havde i den grad bevist sit værd, og Olympia blev nærmest synonym med konferencen.

Til næste år i 2012 rykker man til nye lokaliteter, som lever op til højeste standard indenfor

afvikling af konferencer. Allerede i år blev en del af oplæggene streamet til nettet i realtime, og man kunne twitte med ordstyrer på de enkelte tracks, hvis man havde spørgsmål til oplægsholderne.

Tilbage i slutningen af 80'erne følte man, at teknologien havde nået et punkt, der bevirkede, at man var nødt til at redefinere form og indhold af konferencen. Dengang var det lagermedier og søgeteknik, der var i fokus. I 90'erne kom gennembrudet for www og flyttede focus igen, og i 00'erne har sociale medier fået meget opmærksomhed.

En af hovedoverskrifterne på dette års konference var "Building a framework for the information profession of tomorrow".

I den akademiske verden har det mest almindelige svar været at knytte sig tættere til sin moderinstitution. Desuden har undervisning fundet sin plads som disciplin på biblioteket, og det samme har drift og vedligeholdelse af databaser med internt produceret læringsmateriale. I det hele taget er det blevet almindeligt med et tættere samarbejde på IT-området mellem bibliotek og IT-afdelingen om flere af institutionens IT-opgaver.

En anden overskrift var "Information and Collaboration: Meeting the challenges of a mobile generation". Og måske skal forståelsen af denne artikels indledende paradoks netop ses i lyset af et digitalt generationsskifte, som antydes i konferencens to overskrifter. Arrangørerne af konferencen forsøger at tage fat på nogle af de trends, der ligger i tiden. Folk forventer, at man kan arbejde, lære og studere ligemeget hvor og hvornår, og biblioteket og teknikken må gøre sit, for at leve op til forventningerne.

Det blev berørt både direkte og indirekte i flere indlæg blandt andet af David Ball fra Bournemouth University, UK. Han beskrev med henvisning til skriftsprogets og bogtrykkerkunstens betydning for kommunikation mellem mennesker, IT og de sociale mediers betydning i samme kategori. "Vi kan endnu ikke se i hvilket omfang, de nye teknologier vil påvirke forskningskommunikationen. Vi kan være sikre på at den vil påvirke mængden, kvaliteten og den måde vi kommunikerer. Vi kan også se, at det vil have mindst lige så stor betydning for bibliotekarer og informationsspecialister, men vi kan ikke se hvordan. Vi kan dog forudse, at deres betydning bliver mindre på grund af mindre behov for formidling."

Det Ball har i tankerne er massemarkedet inden for desktops og bredbånd. Det har betydning for menigmands kendskab, forståelse og ekspertise på områder inden for informationssøgning, som tidligere var forbeholdt specialister. Det har også betydet, at nye typer af informationskilder er skudt op, hvor ingen havde forudset det, altså uden for de etablerede forlags verden, den verden som bibliotekarer og informationsspecialister bliver holdt fanget i på grund af konsortieaftaler, som ovenikøbet er så dyre for institutionerne, at de udhuler deres budgetter med deraf følgende mindre muligheder for køb af andre materialer. Det betyder, at bibliotekerne kommer til at ligne hinanden mere og mere.

Er bibliotekerne fanget i en ond spiral? I alle tilfælde står de med en massiv udfordring. Ball er dog ikke mere en dommedagsprofet end at han lader bibliotekerne overleve, hvis de er "åbne

og smidige nok til at forudse og svare på uforudsigelige forandringer, vil støtte brugerne i deres omskiftelige bestræbelser og ikke bliver hængende i et forældet verdensbillede.” Noget af en mundfuld, må man nok sig.

Online Information konferencen er inden for de seneste år lykkedes med at præsentere nogle af de uforudsigelige forandringer i personificeret udgave, som er med til at skabe vores fælles forståelse af, hvad nettet i virkeligheden formår. I år var ingen undtagelse, idet Craig Newmark, grundlæggeren af craigslist var hovedtaler på konferencens første dag.

Craigslist er blandt verdens “10 most-visited” engelsksprogede web-sites. På craigslist kan private gratis tilbyde eller efterlyse hjælp til små daglige gøremål i en atmosfære af gensidig tillid og hjælpsomhed.

Princippet om gensidig tillid og hjælpsomhed er også det bærende i Craig Newmarks seneste projekt, som er en platform hvor krigsveteraner og krigsveteraners pårørende kan finde og hjælpe hinanden. Craig Newmark er også med i et andet projekt, som skal fange tvivlsomme nyheder i aviser og på TV ved menigmands mellemkomst.

Essencen af Craig Newmarks tilgang til nettet skal findes i hans hjemmeside craigconnects, som er en tjeneste, der er skabt til “at forbinde alle i verden, som bruger internet, til at bære vidhedsbyr om gode gerninger og opfordre andre til at handle på samme måde. Craigconnects støtter teknologi, som forbedrer samarbejde, og som understøtter mennesker og organisationer, som vil gøre godt i verden og sikre og forbedre mediers uafhængighed.”

Craig Newmarks vision af internet og fri udfoldelse af information er i familie med det indledende udsagn i artiklen om informationssøgning i netværk, men står i kontrast til for eksempel Proquest, Google og Amazon og andre store aktører på nettet. Hver på deres område arbejder de stringent markedsorienteret, og de forsøger til stadighed at gøre deres markedsandele større. Her taler vi “big business”, og i denne forbindelse er det spændende, at Proquest er en af konferencens hovedsponsorer. Det farver umiddelbart ikke indholdet af konferencen, men viser bare den kendsgerning, at udviklingen af internettet mellem biblioteker og informationsproducenter er tæt forbundet. Proquest har - som hele resten af viften af betydningsfulde forlag - hele sin portefølje som e-tidsskrifter, og nu arbejder man på at finde en platform og forretningsmodel, som tilgodeser både forlag, privatmand og offentlige institutioner.

Derfor var der også stor interesse for de indlæg på konferencen, der handlede om e-bøger og mobile platforme i det hele taget. Der er risiko for at biblioteker bliver sorteper her, for hvordan kan forlagene distribuere via bibliotekerne og samtidig sikre indtjening? Andre mener, at bibliotekerne er med til at modne markedet for e-bøger, for interessen for de såkaldte tablets er stærkt stigende i hele samfundet.

Det er en af mange ubekendte. Andre er Google Books og andre lignende tjenester, som digitaliserer gamle såvel som nye materialer. Læg hertil hele problematikken omkring open content, publikationer som udgives direkte på nettet af organisationer og universiteter uden om de etablerede forlag. Også denne virksomhed er stigende.

Men det er ikke kun mennesker, der samarbejder om at finde information. Maskiner gør også.

Neil Wilson, The British Library, præsenterede The Open British National Bibliography (BNB) udviklet på baggrund af "linked data". Linked data er en måde at publicere data på, så andre kan linke til dem og gøre dem brugbare i egen sammenhæng. Det bygger på standard WEB teknologi for eksempel HTTP og RDF/XML, men er designet til at computere kan læse dem automatisk, så data fra forskellige kilder bliver forbundet og søgbare. British Library har med den hensigt publiceret grundlæggende bibliografiske metadata på næsten 3 millioner værker fra 1950 og frem, så andre kan bruge dem i relevante sammenhænge.

Linked data teknologien har været kendt i teorien i nogle år, men det er først nu, man begynder at se praktiske resultater. I dette tilfælde kan biblioteker høste data til egne kataloger og berige dem med lokale data, og i de første 2 måneder er BNB blevet ramt af mere end 1 million forespørgelser. Det fik Neil Wilson til at konkludere, at "useful data will be used".

Men måske var den vigtigste erfaring fra projektet, at biblioteket som organisation magtede opgaven både organisatorisk og teknisk. "The results show libraries are capable of rising to the challenges of rapidly changing environment have valuable resources to offer and an important contribution to make."

Man kan diskutere, om Online Information er blevet for meget af det gode, om den er blevet udvandet, om indlæggene holder niveau, ja vel også om den er for angel-saksisk til at være interessant, men den er sandt for dyden stadig en event, man uden besvær kan fordybe sig i fra morgen til aften. De indlæg, der er beskrevet her, er typiske ved at være så forskellige i deres tilgang til den komplekse verden, de beskriver, at man uden tøven kan fastslå, at konferencen stadig lever op til sit oprindelige formål om at oplyse og inspirere ved dialog og erfaringsudveksling mellem informationspecialister.